

27. aprili 2016

Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuutigineqarpoq Naalakkersuisut peqquneqasasut 2017-mi innutaasut paasititsiniaaffigineqareernerup aammalu oqallitsinneqareernup kingorna isumasiuilluni taasitinneqassasut, qanoq Kalaallit Nunaanni aatsitassarsiornermi piiakkat pingaanerit saniatigut piiakkat sinneranik tunisassiassanik radioaktiviussinnaasunik takussutissartalinnik imaluunniit akulinnik atorluarneqarsinnaaneranut atatillugu innuttaasunik isumasiuilluni taasisitsisoqassasoq qummut qaffasinnerpaaffissaliisoqarnissaanik 0,05%-imut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Steen Lyngø, Atassut)

Nunatsinni aatsitassarsiornermi uranimik aatsitassallu allanik ulorianartunik qinngorner-talinnik saniatigut tamakkiisumilluunniit piiasoqarsinnaalissanersaq avammullu niueruti-ginnittoqarsinnaalissanersaq pillugu innuttaasunik taasititsisoqarnissaanik siunnersuut, taasititsinissarlu sioqqullugu inuit ilisimasanik tamakkiinerusunik tunngavisseqqullugit paasititsiniaanerit illuinnaasiunngitsut aallarteqqullugit Naalakkersuisut peqquneqarnissaat pillugu Inatsisartut aalajangiiffigisassaattut siunnersuut.

(Inatsisartunut Inuit Ataqatigiit ilaasortaataitaat)

Siullermik Siumup politikkaa paattugassaanngitsoq siuariartortittersussusermik tunaartalik, erseqqissassuara.

Siumup politikkeriuarpaat periafissannguagut tamaasa atorluartariaqartut. Nunaqqaterpassuagut ilungersorlutik inuungamik.

Siumup kissaatigaa isumannaatsumik periafissagut atorluarsinnaasut, aallavittut ammaffigisariaqarigut.

Siuariartornissamut Siumut akerliunngilaq, pissutigalugu allatuulli kissaatigaarput suliffissat pilersissasut, nunatta sananeqaataata tunniussinnaasaa naapertorlugu. Malittaani suliffiit aningaasarsartallit ulluttinnut naleqquttunik, akiligassanut ernumanginneq pilersukkamullugu, praktikkerfissat, angerlarsimaffiit pittaanerit, allallu aningaasarsiornerup siuariartornerata malittai.

Nalunngilarpummi ilaqutariit sulisartukkormiut ullumikkut akissatigut malinnaaniapiloorput. Nioqqutissat akittoriartuinnartut, inissiat akittoriartuinnartut, aningaasarsiat malinnaaniapiloorput, tamanna ilisimavarput.

Taamaamat Siumup ersareqqinnaartumik qineqqusaarutigaa aatsitassarsiorneq siuarsartariaqartoq. Aatsitassarsiornerlu saffiugassanik qaqtigoortunik nioqqutissiornissaq, saffiugassat taakku atorturissaarutinik sanaartornermi, soorlu makku; mobil, ipad-it, qarasaasiat, gps-it, napparsimavinni atorturissaarutit arlallit, timmisartornermi allarpassuarni atortarput. Saffiugassat qaqtigoortut qallornissaa nioqqutissiarinissaalu, amerlasuutigut uranimik akoqarput. Taamaattoq ilisimatusarnerup takutippagu, piffissaq qaninnerusooq ungasinnerusorlu isigalugit, isumannaattumik saffiugassanik nioqqutissiorsinnaaneq ingerlassinnaasoq, nunatsinnut aningaasatigut suliffissatigullu iluaqutaalluni, taava Siumup tamanna ammaffigigaa. Tamanna akimmisaassanngilaa.

Aammali inuit nunatsinni paasisariaqarpaat suna tamaat pilliutigalugu aatsitassarsiorneq akuersaannginnatsigu.

Kisiannili aaliangiinerit pisariaqartut qaammaasat ilisimasallu toqqammavigalugit.

Soorluttaaq qinigaaffimmi 2009-miit 2013-imut, Inuit Ataqatigiit iliuuseqarnerminni tunngavilersuutigigaat, tassalu ilisimasat naammangimmata, misissueqqaarnissamut uran-imut akuersissummik tunniussippat, ilaatigullu pisortatigoortumik Korea Kujallermut angalanermi Kuannersuarni suliniutillit nunatsinniik nittarsaanneqarput tapersorneqartut ilaattut.

Tassunga atatatillu imm. 97-imi, siunnersuuteqartut imaattumik kingunerisinnaasanik oqariartuuteqarput:

Issuaaneq

*“Aatsitassarsiornermi aningaasat nalingisigut nalorninermik annerusumik pilersitsisoqarneratigut Kalaallit Nunaanni aatsitassanut aningaasaliinissamut soqutiginninnerup piffissap ilaani apparnissaa peratarsinnaavoq. Aatsitassarsiorfiit ingerlassaminnik annikillisaassappata imaluunniit taamaatitsissappata, Kalaallit Nunaanni aningaasatigut ingerlassatigut appaaviusinnaavoq taamaalillunilu Kalaallinut inuiaqatigiinnut atugarissaarnikkut annaasaqarfiusinnaalluni.”*¹

1

Issuaaneq naavoq.

Siumumiit una ilisimavarput: Avataaniit aningaasaliinerit siuariartortittisarput suliffinnillu nutaanik pilersittisarlutik. Teknologi nutaaq nassartarpaat, ilisimasat nutaat nioqqutissallu nutaat.

Pilersitteqataasarput sanaartornerunermut, siuariartornermut unammillersinnaanerulernermullu.

Kiisalu nunat aningaasaliiffigineqartut atungarissaanerulersarput.

Sulisartukkormiut periarfissaannik innarleerartarsinnaaneq Siumumiit qineqqusaarutigingilarput.

Naggataagut malugeqqussuara aatsitassarsiorfit misissuinissaannaanut akuerineqarnikuupput, maannakkut naalackersuisuusunik, kisianni aamma 2009-miit 2013-imut naalackersuisuusunik.

Naak 2009-mi siuttunngortut ammasumik qineqqusaarutigingikkaluarlugu, qinigaassagunik taamaasiorniarlutik.

Taamaattoq ullumimut una killiffik malugeqqussuara: Aatsitassat uranimik akulinnut pīaanissamut akuersissummik tunniussisoqarnikuunngilaq. Tunniunniukuusutuaq tassaavoq 2011-imi misissueqqaarnissamut akuersississut.

Qinnuteqartoqassappat, ilisimatusarneq toqqammavigalugu, nalilersuinerit pisarput, pissallutillu.

Taamaamat Siumumiit peqataaffigissanngilarput, siusinaartumik periarfissanik mattussuineq.

Taamaasilluta Aatsitassanut inatsimmi paragraf 1, immikkoortoq 2, partiit tamarmiusut akuerisaat issuaaffigissuarput.

Issuaaneq:

“Imm. 2. Ingerlatanik inatsimmut ilaasunik suliarinninnermi isumannaallisaaneq, peqqissuseq, avatangiisit, pisuussutinik atorluaaneq kiisalu inuiaqatigiinnut akornutaanngitsumik ingerlatat suliarineqarnissaat kiisalu pissutsini assigiinngitsuni nunat tamat pitsaasumik ileqqorissaartarnerat akuerisaasut qulakkeerneqarnissaat Inatsisartut inatsisaatigut anguniarneqarpoq.”²

Issuaaneq naavoq.

Naatsorsuutigineqassaaq Siumumiit ammasumik qineqqusaarutigisagut piviusunngortinniarlugit sulinerput ingerlatarput, ingerlatiinnassagipput.

---

² http://inatsisit.gl/Lov?rid=%7b4F8B6CD0-3E04-4476-A332-2A814FBA35A1%7d&sc_lang=kl-GL

Naatsorsuutigineqassaaq sulisartukkormiut atungarisaat pitsaaneruleqqullugit tamaviaartugut.
Sulisartukkormiut tusaavagut.

Taamatut oqaaseqarluta, naggataatigut una ilaarusuppara:

Issuaaneq:

“Qanortoq qanoq iliuutsitit neriuuteqarnermik aallaaveqarlik, ersinermik aallaveqaratik”

(May your choices reflect your hopes, not your fears.)

Nelson Mandela

Neriuuteqarneq kissaateqarnerlu inuiaqatigiit atungarissaanerulernissaannut tikkuussisoq

anguniagarput ingerlatiinnassagipput Siumumiit oqaatigissuarput

Taamaammat Siumumiit oqaluuserisaq itigartinnissaa innersuutigaarput.

Qujanaq.

Jens-Erik Kirkegaard, Siumut.